

ต้นฉบับ

เอกสารประกอบการประเมินบุคคล

ชื่อ - สกุล นางวิลาสินี นนท์ตุลา

ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

ตำแหน่งเลขที่ ๕๐๓ ส่วน แผนสิ่งแวดล้อม

สังกัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี)

เพื่อประกอบการคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

ตำแหน่งเลขที่ ๕๐๒ ส่วน แผนสิ่งแวดล้อม

สังกัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี)

กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แบบเค้าโครงผลงานที่จะนำมาประเมิน

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมินนางวิลาสินี นนทตุลา.....

♦ ตำแหน่งปัจจุบัน

ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๕๐๓

สังกัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี)

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

- ๑) เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการรวบรวมและจัดทำค่าของบประมาณ
- ๒) ควบคุม กำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาระบบบริหารงานองค์กรของสำนักงานฯ
- ๓) การดำเนินงานตัวชี้วัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนแผนสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการดำเนินงานตัวชี้วัดอื่นๆ ของสำนักงานฯ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้
- ๔) จัดทำระบบข้อมูล วิเคราะห์ และประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานฯ
- ๕) วางแผนการปฏิบัติราชการ แผนการใช้จ่ายงบประมาณของส่วนแผนสิ่งแวดล้อม รวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแผนฯ ในภาพรวมของสำนักงานฯ ทุกแผนงาน โครงการ กิจกรรม
- ๖) ควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนฯ และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามแผนฯ ที่กำหนดไว้
- ๗) ดำเนินการบริหารงบประมาณของส่วนแผนสิ่งแวดล้อม และภาพรวมของสำนักงานฯ ทุกแผนงาน โครงการ กิจกรรม
- ๘) งานแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่ ในพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด (มุกดาหาร ยโสธร ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ)
- ๙) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสำนักงานฯ
- ๑๐) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่ ในพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด (มุกดาหาร ยโสธร ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ)
- ๑๑) งานตรวจราชการ ของผู้ตรวจราชการทุกคณะที่มาตรวจติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด (มุกดาหาร ยโสธร ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ)
- ๑๒) สรุปผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของส่วนแผนสิ่งแวดล้อม และสรุปภาพรวมของสำนักงานฯ เพื่อเป็นข้อมูลในการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเสนอในที่ประชุมสำนักงานฯ เป็นประจำทุกเดือน
- ๑๓) เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม Environmental Management System (ISO 14001: 2015) ของสำนักงานฯ
- ๑๔) เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานสำนักงานสีเขียว (Green Office) ของสำนักงานฯ
- ๑๕) เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการประสานการดำเนินงานและพิจารณาเสนอผลงาน เพื่อขอรับรางวัลประเภทต่างๆ
- ๑๖) ชี้แจง ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานบริหารความเสี่ยงขององค์กร และการกำกับดูแลองค์กรที่ดี

๑๓) งานให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการ และสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด (มุกดาหาร ยโสธร ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ)

๑๔) ดำเนินงานภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) และกรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) ในการดำเนินการติดตามประเมินผลโครงการลดก๊าซเรือนกระจก พัฒนาศักยภาพและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจก

๑๕) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

♦ ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๕๐๒

สังกัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ อุบลราชธานี (อุบลราชธานี)

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

ก. ด้านการปฏิบัติการ

๑) จัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่รวมทั้งประสาน ขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผน และติดตามประเมินผลแผน

๒) กำกับและควบคุมการพัฒนาระบบบริหารงานองค์กรของสำนักงาน

๓) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ คำแนะนำ และติดตามประเมินผลการจัดการด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่

๔) กำกับดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำคำขอบริการเกี่ยวกับมาตรการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษในระดับพื้นที่

๕) กำกับดูแลและควบคุมการประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอแนะการกำหนดมาตรการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษในระดับพื้นที่

๖) กำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดทำระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน รวมทั้งใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน หลักเกณฑ์ มาตรฐาน และมาตรการต่างๆ

๗) ปฏิบัติงานและสนับสนุนงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสนับสนุนกรมควบคุมมลพิษ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมให้บรรลุภารกิจที่กำหนดไว้

ข. ด้านการวางแผน

๑) วางแผนการดำเนินงาน ติดตามการดำเนินงานตามแผน และแก้ไขปัญหาในงานของสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒) ร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงานของสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุภารกิจ นโยบาย และเป้าหมายของกรมควบคุมมลพิษ

ค. ด้านการประสานงาน

๑) ประสานการทำงานร่วมกันภายในสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) โดยมีบทบาทในการให้ความเห็นและคำแนะนำแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดความร่วมมือและมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

๒) ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) โดยการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๓) ร่วมประชุม ชี้แจง ให้ข้อคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการหรือคณะทำงานต่างๆ เพื่อให้การทำงานสัมฤทธิ์ผลและเกิดบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน

ง. ด้านการบริการ

๑) ให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบข้อซักถาม ชี้แจง และบริการข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมลพิษในระดับพื้นที่ แก่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป

๒) ถ่ายทอดองค์ความรู้ หรือจัดทำเอกสารคู่มือ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนต่างๆ ในด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษ

๓) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่บุคลากรในระดับรองลงมาในสายงาน ผู้ร่วมงาน หรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. ชื่อผลงาน การยกระดับศักยภาพชุมชนสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา : บ้านปูน ตำบลไพร หมู่ ๖ อำเภอนาหวาย จังหวัดศรีสะเกษ

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๔ – กันยายน ๒๕๖๕

๓. ความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

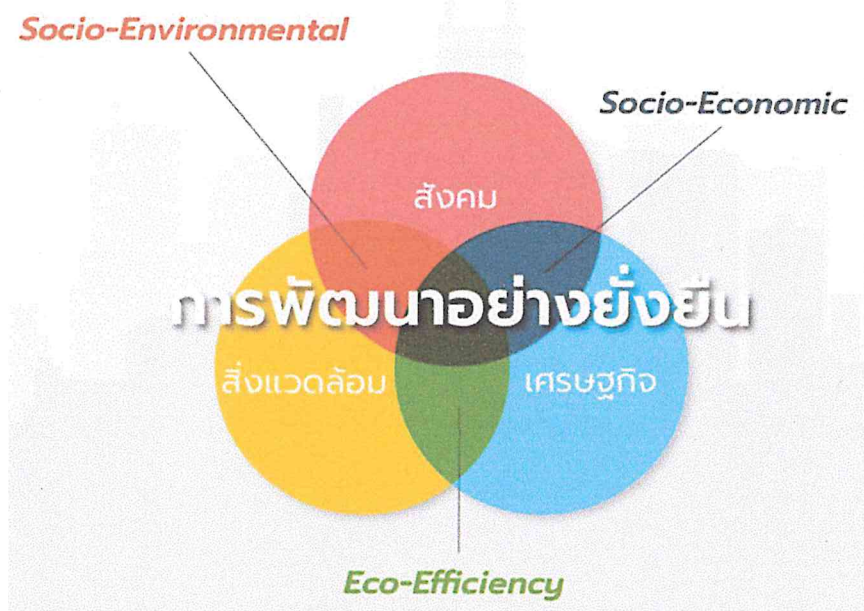
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นชุดเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกหลังปี ๒๐๑๕ ที่ได้รับการรับรองจาก ๑๙๓ ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ครอบคลุมช่วงระยะเวลาที่ต้องบรรลุเป้าหมายภายใน ๑๕ ปี (เดือนกันยายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๗๓) โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นเป้าหมายที่เน้นการพัฒนาที่ครอบคลุม (Inclusive) มุ่งการเปลี่ยนแปลง (Transformative) และบูรณาการ (Integrated) ที่ทุกประเทศต่างมีโจทย์ที่จะต้องนำไปปฏิบัติไม่ใช่เฉพาะแค่ประเทศยากจน (Universal) แต่ในขณะเดียวกันก็เน้นการนำไปปฏิบัติและแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่น (Locally-focused) ซึ่งหมายความว่า แม้เป้าหมายทั้งหมดจะแบ่งออกเป็น ๑๗ เป้าหมาย แต่การพิจารณาและดำเนินการจะต้องเป็นไปอย่างบูรณาการ เห็นความเชื่อมโยง (Interlinkage) มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based) และให้ความสำคัญกับคนกลุ่มที่เปราะบาง (Vulnerable people) คนยากจน และคนกลุ่มต่าง ๆ ที่มักถูกทิ้งไว้ข้างหลัง และแม้ว่า SDGs จะเป็นเป้าหมายระดับโลกแต่การนำ SDGs ไปปรับให้เหมาะกับบริบทของพื้นที่ (Localization of the SDGs) เป็นเรื่องสำคัญ จึงต้องให้ท้องถิ่นมีความเป็นเจ้าของและร่วมผลักดัน มีการให้ความหมายแก่เป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น โดยหลักการการขับเคลื่อน SDGs ควรเป็นกระบวนการที่เริ่มจากฐานรากขึ้นสู่ระดับนโยบาย (Bottom-Up) และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการนำ SDGs ไปปฏิบัติซึ่งเป้าหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๕ เป้าหมาย ดังนี้

- เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้ สำหรับทุกคน

- เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

- เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

- เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๕ ปกป้อง ปันฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเล ประเทศไทยได้นำหลักการพัฒนายั่งยืนดังกล่าว มาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของประเทศต่อไป

ภาพที่ ๑ องค์ประกอบของการพัฒนายั่งยืน

ภาพที่ ๒ เป้าหมายการพัฒนายั่งยืน

๓.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา)

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและความยั่งยืนส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทาง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืน เพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

๓.๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐

นโยบายรัฐบาลในขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ โดยอาศัยการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม ที่พัฒนา เศรษฐกิจ ๓ มิติไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เป็นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เน้นการรักษาคุณค่าของทรัพยากรด้วยการลดการใช้ หมุนเวียนนำกลับมาใช้ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดปัญหามลพิษ และสร้างเศรษฐกิจแนวใหม่เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่พัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยเปลี่ยนข้อได้เปรียบที่ไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโตแข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ของสหประชาชาติอันเป็นการนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี(พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการบริหารฯ จึงจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว เพื่อใช้เป็นกรอบการทำงานสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ในการร่วมขับเคลื่อนวาระแห่งชาตินี้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วและยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระเบิดจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จาก “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเพื่อผืนดิน” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน

และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงและพัฒนาได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี ให้ความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทัน เพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

๓.๔ ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวิสัยทัศน์ “อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอย่างสมดุล” โดยได้เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าหมาย ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ อนุรักษ์ คุ้มครอง ปันฟู และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑ ปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ป่าให้คงสภาพไม่ให้มีการบุกรุกทำลาย รวมทั้งเฝ้าระวัง ป้องกันการเกิดไฟป่า เป้าหมายที่ ๒ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้จากพื้นที่เสื่อมโทรม สร้างป่าเศรษฐกิจ เป้าหมายที่ ๓ เพิ่มความสมบูรณ์ของแนวปะการัง แหล่งหญ้าทะเล และระบบนิเวศทางทะเล เป้าหมายที่ ๔ แก้ไขปัญหาราษฎรในพื้นที่ป่าอย่างเป็นระบบ และเป็นธรรม เป้าหมายที่ ๕ ลดอัตราการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศลงอย่างมีนัยสำคัญ เป้าหมายที่ ๖ ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการบริหารจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินแบบมีส่วนร่วมเป็นธรรม และเพียงพอ เป้าหมายที่ ๑ จัดการและอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำทรัพยากรน้ำ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเพียงพอ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้อง รักษา และฟื้นฟู คุณภาพสิ่งแวดล้อม เป้าหมายที่ ๑ สิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการให้มีคุณภาพดีตามเกณฑ์มาตรฐานระดับสากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่ ๑ แนวทางการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ ลดก๊าซเรือนกระจกและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป้าหมายที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพ พัฒนากลไก ชีตความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ เป้าหมายที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัยลดลง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนากลไก ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลและทันต่อการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการองค์กร และพัฒนาการบริหารจัดการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๕ แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของกรมควบคุมมลพิษ

แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของกรมควบคุมมลพิษ จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมมลพิษ และสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑-๑๖ ใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานสู่การปฏิบัติให้บรรลุวิสัยทัศน์ “น้ำต้องสะอาด อากาศต้องบริสุทธิ์ หยุดปัญหามลพิษ เพื่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน” โดยได้เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติและแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) และแผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙) ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกลไกในการแปลงยุทธศาสตร์ และนโยบายระดับชาติไปสู่การปฏิบัติ และเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน สอดประสานและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ส่งผลให้การบริหารจัดการแก้ไขปัญหามลพิษ ทั้งในระดับประเทศและในระดับพื้นที่ที่สอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของกรมควบคุมมลพิษ ประกอบด้วย

๑) แผนการจัดการและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงมีเป้าหมาย คือคุณภาพอากาศในพื้นที่เป้าหมายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๒) แผนการจัดการและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย สารอันตราย และของเสียอันตราย เป้าหมาย คือการจัดการขยะมูลฝอย สารอันตราย และของเสียอันตรายของประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓) แผนการจัดการและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ เป้าหมาย คือ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินและทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์

๔) แผนการสนับสนุนการบริหารจัดการมลพิษ เป้าหมาย คือ มีเครื่องมือและกลไกที่ใช้ในการบริหารจัดการมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการทำงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้รวดเร็วขึ้น

๕) แผนการจัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมาย คือ ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากสาขาการจัดการของเสียลดลง

๖) แผนการบริหารจัดการองค์กร เป้าหมาย คือ องค์กรมีขีดสมรรถนะสูงขึ้น สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในประเด็นใหม่ที่จะเกิดขึ้น เพื่อตอบสนองต่อการให้บริการที่รวดเร็ว ถูกต้อง และโปร่งใส

๓.๖ นโยบายที่เกี่ยวข้อง

กรมควบคุมมลพิษ กำหนดนโยบายและแผนในการจัดการมลพิษ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนการดำเนินงานในการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนเศรษฐกิจสีเขียว ด้วยการส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อน ดังนั้น ในการขับเคลื่อนการยกระดับศักยภาพชุมชนสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ภายใต้โครงการยกระดับศักยภาพชุมชนสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงเป็นกลไกที่ไปส่งเสริมและสนับสนุนการบริหาร

ราชการแบบมีส่วนร่วมที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องตามนโยบายและบรรลุมิสชั่นของกรมควบคุมมลพิษ “น้ำต้องสะอาด อากาศต้องบริสุทธิ์ หยุดปัญหามลพิษ เพื่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน”

๓.๗ เมืองคาร์บอนต่ำ (Low-Carbon City)

หมายถึงเมืองที่ทุกคนและทุกภาคส่วนในเมืองร่วมกันลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือลดคาร์บอนในกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจังและได้ผล พร้อมกับสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี รักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนและมีความสุข

๓.๘ ชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง ภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน ประชาชนให้สามารถตระหนักรู้ในการป้องกันและรับมือกับปัญหาที่อาจทวีความรุนแรงในอนาคตนั้น โดยการยกระดับให้ชุมชน ตระหนัก เข้าใจถึงปัญหา และมุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตบนความสมดุลของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยมีเป้าหมายสู่สังคมที่มีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นแต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ

๓.๙ การประเมินชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑-๑๖ กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำคู่มือประเมินชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการดำเนินการตามโครงการยกระดับศักยภาพชุมชนสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ซึ่งเกณฑ์การประเมินที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มี ๓ ระดับ คือ (๑) การประเมินเพื่อคัดกรอง (๒) การประเมินเพื่อยกระดับ และ (๓) การประเมินเพื่อตัดสิน ซึ่งครอบคลุมการพัฒนา ๔ มิติ คือ (๑) กระบวนการคิดเชิงระบบ (๒) กระบวนการมีส่วนร่วม/ความร่วมมือของทุกภาคส่วน (๓) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงาน และ (๔) ความสำเร็จและความยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน มีความเข้าใจถึงการประเมินชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และแนวทางปฏิบัติเพื่อเตรียมการสู่ชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิผล ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการยกระดับศักยภาพชุมชน เพื่อพัฒนาให้เป็นชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๓.๑๐ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis)

SWOT Analysis คือ กระบวนการที่เป็นระบบสำหรับการจัดประเภทปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรและมองถึงโอกาสและอุปสรรคจากภายนอกองค์กร ในการวิเคราะห์ SWOT นั้น ทีมผู้บริหารอาจมีทัศนคติที่แตกต่างกัน จึงต้องบริหารการได้มาของความเข้าใจที่ดีกว่า และความเห็นที่สอดคล้องหรือแตกต่างกันของคณะผู้บริหารจัดการในการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ นั้น สามารถส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจได้ (นภาพร ณ เชียงใหม่, ๒๕๔๘) การวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการทำงานขององค์กร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า SWOT Analysis หมายความว่า การวิเคราะห์และประเมินว่าองค์กรมีจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) อย่างไร เพื่อที่จะนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร ต่อไป

SWOT มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

S : Strengths คือจุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือหมายถึงการดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี

W : Weaknesses คือจุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและความสามารถ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในองค์กรที่ทำได้ไม่ดี

O : Opportunities คือโอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กร

T : Threats คืออุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานขององค์กร ไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

๓.๑๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นทฤษฎีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมของอดิโนนัท บัวภักดี (๒๕๕๒) และทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (อ้างอิงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, ๒๕๕๐) เป็นทฤษฎีการจูงใจที่เกี่ยวข้อง และสามารถโยงไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมได้ ตามทฤษฎีเชื่อว่าผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน เพราะจะเพิ่มความสนใจในงาน และมีความรับผิดชอบ กระตือรือร้นที่จะทำงาน ซึ่งเป็นการเพิ่มผลผลิตของงานให้มากขึ้นในทางตรงกันข้าม หากผู้ปฏิบัติงานไม่พึงพอใจในการทำงานก็จะเกิดความท้อถอยในการทำงาน และทำให้ผลงานออกมาไม่มีประสิทธิภาพ ทฤษฎีดังกล่าวสอดคล้องกับการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุคลากรในองค์กร กล่าวคือถ้าบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้ร่วมคิดตัดสินใจจะส่งผลให้บุคลากรในองค์กรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมมากขึ้น ทำให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาได้ นอกจากนี้ทฤษฎีการสร้างผู้นำก็มีความสำคัญ คือ ผู้นำอำนาจที่ดี (Positive Leader) มักจะนำการเคลื่อนไหวในการทำงานอยู่เสมอ ในขณะที่ผู้นำอำนาจที่ไม่ดี (Negative Leader) จะไม่มีผลงานที่สร้างสรรค์ ผู้นำอำนาจหรือผู้นำจะช่วยจูงใจให้บุคลากรเต็มใจที่จะทำงาน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน เนื่องจากผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจูงใจและรวมกลุ่มคน ดังนั้นทฤษฎีสองปัจจัยนี้จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร เพราะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือร่วมมือ ร่วมแรงกันในการทำงานอย่างมีคุณภาพ แสดงให้เห็นถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของบุคลากรและผู้นำร่วมกัน ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องมีผู้นำที่ดีอันจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรได้

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

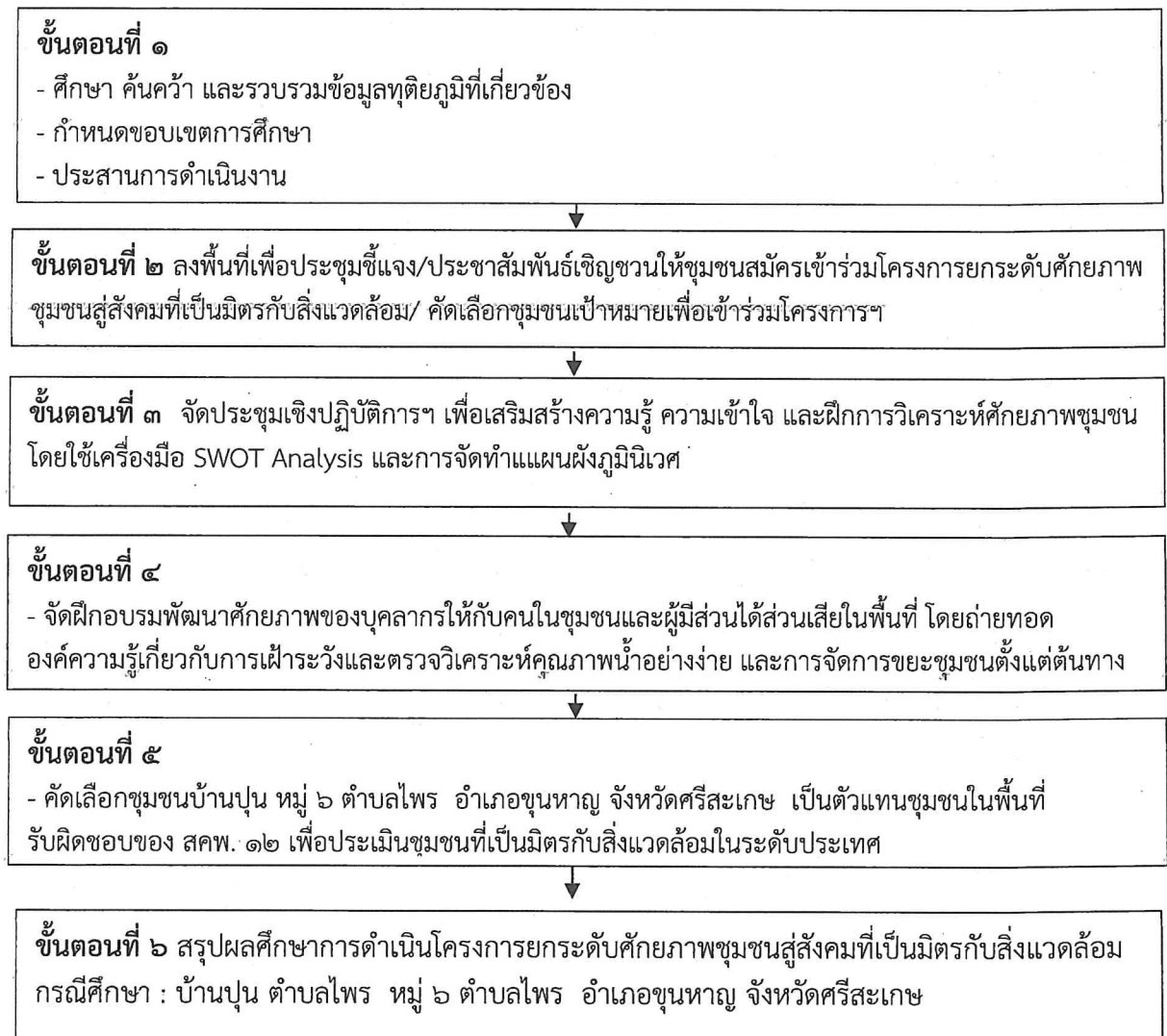
๔.๑ สาระสำคัญ

จากการเติบโตของเมืองและชุมชนบนฐานการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมา มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสนองต่อการพัฒนาจนเกินขีดความสามารถในการรองรับ จนส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่นำไปสู่ระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนที่ลดลง ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงกำหนดทิศทางการพัฒนาที่สนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขึ้น ตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการเติบโตอย่างยั่งยืนบนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นหลักของการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ รักษา ฟื้นฟูและสร้างใหม่ บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินความพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถใน

การรองรับและการเยียวยาของระบบนิเวศ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคม ได้มีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพและยั่งยืน เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการยกระดับศักยภาพชุมชนสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ขึ้น เพื่อต้องการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนและประชาชนเกิดความตระหนักรู้ในการป้องกันและรับมือกับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคือการยกระดับศักยภาพของคนในชุมชน เพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ที่เรียกว่า เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยมาตรการต่างๆ ที่ส่งผลให้ชุมชนมีการดำเนินการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเพิ่มพื้นที่สีเขียวและป่าไม้ การอนุรักษ์ฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีการจัดการมลพิษที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ รวมทั้งคนในชุมชนมีความตระหนัก และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสามารถเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ ได้ต่อไป

๔.๒ ขั้นตอน/กระบวนการในการดำเนินการ

ภาพที่ ๓ ขั้นตอนในการดำเนินการ (Flow Chart)

๔.๓ เป้าหมายของงาน

ชุมชนเป้าหมายในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) ที่ยกระดับศักยภาพสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ / คุณภาพ)

๕.๑ ผลสำเร็จเชิงปริมาณ

- ๑) มีการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดแผนพัฒนาชุมชน จำนวน ๑ ชุด
- ๒) มีชุมชนเข้าร่วมการประเมินเพื่อยกระดับการเป็นชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อย่างน้อย ๑ ชุมชน
- ๓) มีเครือข่ายชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑ เครือข่าย
- ๔) ชุมชนเป้าหมายมีข้อมูลการลดก๊าซเรือนกระจก อย่างน้อย ๑ กิจกรรม
- ๕) มีชุมชนต้นแบบที่ผ่านการประเมินยกระดับสู่ชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม/สังคมคาร์บอนต่ำ

จำนวน ๑ แห่ง

๕.๒ ผลสำเร็จเชิงคุณภาพ

๑) ประชาชนในชุมชนเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนัก และเข้าใจถึง ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมทั้งมีกลไกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒) เกิดการขับเคลื่อนการยกระดับศักยภาพชุมชนสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม/สังคมคาร์บอนต่ำ และมีชุมชนต้นแบบที่ผ่านการประเมินยกระดับสู่ชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับการพัฒนาจนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ขยายผล(เป็นศูนย์เรียนรู้) ให้กับชุมชนอื่นๆ ได้

๖. การนำไปใช้ประโยชน์ /ผลกระทบ

๑) นำองค์ความรู้จากชุมชนต้นแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปใช้ในการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานชุมชนอื่นๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

๒) มีต้นแบบชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้รับการพัฒนาจนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนอื่นๆ ได้ ซึ่งเป็นกลไกอีกประการหนึ่งที่สามารถสนับสนุนพันธกิจของกรมควบคุมมลพิษ ในการสื่อสารสร้างการรับรู้ สร้างภาคีเครือข่ายกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการมลพิษในระดับพื้นที่

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑) การขาดความเข้าใจและความเชื่อมั่นในแผนการดำเนินงาน บางครั้งคนในชุมชนอาจไม่เข้าใจหรือไม่เห็นความสำคัญของโครงการ เช่น การคัดแยกขยะหรือการใช้พลังงานทดแทน ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

๒) ความซับซ้อนในการจัดการทรัพยากร เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร ซึ่งอาจเป็นเรื่องยุ่งยากในการจัดการโดยเฉพาะในชุมชนที่มีทรัพยากรจำกัด

๓) การขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในเทคนิคเฉพาะ เช่น กิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจกและการคำนวณคาร์บอนเครดิต การแปรรูปขยะเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ หรือการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญในการให้องค์ความรู้และให้คำแนะนำในการดำเนินการ

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑) เนื่องจากการดำเนินงานโครงการฯ จำเป็นจะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือจากผู้จากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ประชาชน/ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังขาดแรงจูงใจ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตหรือกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒) การดำเนินงานในชุมชนมีความแตกต่างด้าน อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา ทำให้มีความยุ่งยากในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน หรือการสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมดำเนินการ ซึ่งในบางครั้งประชาชนกลุ่มเป้าหมายอาจจะไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมเพราะชุมชนต้องประกอบอาชีพของตนเองด้วยเช่นกัน

๙. ข้อเสนอแนะ

๑) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสีเขียว แนะนำให้ชุมชนใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ และการใช้ถังบำบัดน้ำเสียที่สามารถรีไซเคิลน้ำได้ เป็นต้น

๒) ส่งเสริมให้โรงเรียน/ชุมชนจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกในการลดและคัดแยกขยะในโรงเรียน/ครอบครัว และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เยาวชนและครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การลดการใช้พลาสติกโดยการนำถุงผ้ามาใช้แทนถุงพลาสติก และการอนุรักษ์พื้นที่ป่า การเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการปลูกป่าในพื้นที่ชุมชน เป็นต้น

๓) ส่งเสริมการนำวัสดุรีไซเคิลมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โดยสร้างจุดรองรับขยะรีไซเคิลภายในชุมชน และสนับสนุนการนำขยะเหล่านั้นมาสร้างมูลค่าใหม่ เช่น การทำผลิตภัณฑ์รีไซเคิลหรือการแปรรูปขยะอินทรีย์ให้เป็นปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

๔) มีการติดตามประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ โดยทำการประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

๑. นางวิลาสินี นนทตุลา สัดส่วนของผลงาน ๙๐

๒. นางปาริชาติ ปัญญาสาย สัดส่วนของผลงาน ๑๐

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(นางวิลาสินี นนทตุลา)

ผู้เสนอผลงาน

(วันที่) ๓๐ / ตุลาคม / ๒๕๖๗

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้องตรงกับความจริง
ทุกประการ

(ลงชื่อ) _____

(นางปาริชาติ ปัญญาสาย)

ผู้ร่วมดำเนินการ

(วันที่) ๓๐ / ตุลาคม / ๒๕๖๗

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) _____

()

ตำแหน่ง _____

ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ

(วันที่) _____ / _____ / _____

(ลงชื่อ) _____

(นายประเดิม ภาคแก้ว)

ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒

(วันที่) ๓๐ / ตุลาคม / ๒๕๖๗

หมายเหตุ หากผลงานมีลักษณะเฉพาะ เช่น แผ่นพับ หนังสือ แลบบันทึกลีเสียง ฯลฯ ให้จัดทำบัญชีรายชื่อเรื่อง
เรียงลำดับมาด้วยโดยไม่ต้องจัดส่งพร้อมผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และจัดเตรียมเพื่อนำมา
แสดงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการประเมินผลงาน

แบบเค้าโครงข้อเสนอแนวความคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
ของ นางวิลาสินี นนท์ตุลา
เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งเลขที่ ๕๐๒

กอง/ศูนย์ สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี)
เรื่อง การจัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรสู่สังคมเมืองมากขึ้นและบางพื้นที่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับประชากรแฝงจำนวนมาก เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพก่อให้เกิดปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมในรูปแบบ เช่น การปล่อยมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม รถยนต์ การเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ การปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่ผ่านการบำบัดฯ ลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติโดยตรง และปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะส่งผลให้เกิดการปนเปื้อนของน้ำชะขยะในดินและแหล่งน้ำ ทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นปัจจัยสู่ความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและความสมดุลของระบบนิเวศ ความมั่นคงทางอาหาร สุขภาวะและคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเงื่อนไขการพัฒนาของประเทศในอนาคต อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ยั่งยืนยังถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานหลักในการเสนอแนะนโยบายการจัดการมลพิษของประเทศ ได้จัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามมาตรการภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษในช่วงที่ผ่านมา(แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และได้พิจารณาให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งส่วนหนึ่งจะต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการดำเนินวิถีชีวิตแบบใหม่ ภายหลังจากการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในช่วงปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ การดำเนินการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย โดยเฉพาะในสาขาการจัดการของเสีย รวมทั้งสถานการณ์ในอนาคต และได้คำนึงถึงนโยบายที่กระแสโลกให้ความสำคัญ เช่น การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) การพัฒนาสู่สังคมคาร์บอนต่ำ เป็นต้น แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ จึงช่วยกำหนดมาตรการและแนวทางในการลดมลพิษในอากาศ น้ำ และดิน ที่ทุกภาคส่วนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) หรือ สคพ. ๑๒ (อุบลราชธานี) กรมควบคุมมลพิษ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (๑) จัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษในระดับพื้นที่ (๒) เสนอแนะการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในระดับพื้นที่ (๓) ติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม และจัดทำรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่ (๔) ตรวจวัดและทดสอบตัวอย่างสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการอ้างอิงตามมาตรฐาน (๕) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการจัดการมลพิษสิ่งแวดล้อม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ คำแนะนำ และติดตามประเมินผลการจัดการด้านมลพิษในระดับพื้นที่ (๖) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ (๗) ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ด้านมลพิษ และสนับสนุนการปฏิบัติการเหตุฉุกเฉินด้านมลพิษ

ในพื้นที่ และ (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่อธิบดีมอบหมาย สคพ. ๑๒ (อุบลราชธานี) มีพื้นที่รับผิดชอบจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ จังหวัดมุกดาหาร รวม ๕ จังหวัด สถานการณ์ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในพื้นที่ เช่น ปัญหาน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนตกค้างในสถานที่กำจัดขยะส่งผลให้เกิดการปนเปื้อนของน้ำชะขยะในดินและแหล่งน้ำ ปัญหากลิ่นเหม็นจากโรงงานอุตสาหกรรมยางพารา ฟาร์มปศุสัตว์ ทำให้เกิดเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี และจากข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพอากาศค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอนของสถานีตรวจวัด สคพ. ๑๒ (อุบลราชธานี) พบว่าคุณภาพอากาศโดยส่วนใหญ่เกินค่ามาตรฐานในช่วงเดือนมกราคมถึงพฤษภาคมของทุกปี ดังนั้น ผู้เสนอผลงานจึงเห็นสมควรให้มีการจัดทำแผนการจัดการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาพิจารณาในการจัดทำแผนตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เพื่อกำหนดมาตรการและแนวทางและเป้าหมายในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ให้ เพื่อให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

บทวิเคราะห์

ประเทศไทยได้นำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ที่ครอบคลุมมิติ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มาใช้เป็นแนวทางในพัฒนาและแก้ไขปัญหาของประเทศ โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนที่เกี่ยวข้องภายใต้ภารกิจของกรมควบคุมมลพิษ เช่น แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ แผนแม่บทด้านการจัดการคุณภาพน้ำของประเทศ ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ แผนแม่บทด้านการจัดการคุณภาพอากาศของประเทศ ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะอาหาร ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฯลฯ สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) เดิมเป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลาง มีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยตัดโอนสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑-๑๖ จากสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑-๑๖ มาเป็นของสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑-๑๖ (สคพ. ๑-๑๖) กรมควบคุมมลพิษ หลังจากที่มีการย้ายสังกัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) ยังไม่ได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษในระดับพื้นที่ และปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ยังมีความจำเป็นต้องแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนและเพื่อให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดีขึ้น ดังนั้น ผู้เสนอผลงานจึงมีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดทำแผนการจัดการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่ โดยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาใช้ประกอบการจัดทำแผนเพื่อแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่และตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

แนวความคิด

การจัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยการนำกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาใช้เป็นเครื่องมือประกอบในกระบวนการวางแผน ทำให้เกิดการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล รวมถึงการมองการพัฒนาในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเลือกและการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมและโปร่งใส ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสียกับการพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งเกิดการใช้ทรัพยากรและงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังมีการรวบรวมองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการ และเครื่องมืออื่น ๆ มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ อันจะเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคลากรด้านการวางแผน โดยมีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษปัจจุบันในพื้นที่

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น รายงานจากหน่วยงานรัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้องข้อมูลจากการตรวจสอบคุณภาพอากาศ น้ำ และดิน ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหามลพิษ ใช้เครื่องมือทางสถิติเพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เช่น ระดับมลพิษกับสุขภาพของประชาชน วิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูลมลพิษในระยะเวลาต่าง ๆ เพื่อหาว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด เช่น การใช้ระบบข้อมูลภูมิศาสตร์ (GIS) ในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีมลพิษสูง สร้างฐานข้อมูลที่เป็นระบบ เพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้งานข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความทันสมัย และสะท้อนสถานการณ์ปัจจุบัน สรุปข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น กราฟ แผนภูมิ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถรับรู้และเข้าใจสถานการณ์มลพิษได้ดีขึ้น สื่อสารผลการสำรวจให้แก่ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามลพิษ

๒. การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA)

เป็นกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) จะมีผลสนับสนุนให้การดำเนินงานตามเป้าหมายพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs ที่มีผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติมากขึ้น เช่น การประเมินระดับยุทธศาสตร์ การประเมินความยั่งยืน และการติดตามตรวจสอบแผน และแผนงาน เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างเป้าหมายและเครื่องมือดังกล่าว ในการนำไปกำหนดนโยบาย แผน และแผนงานของประเทศเพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อการประเมินว่ามลพิษมีผลกระทบต่อระบบนิเวศ เช่น การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพหรือการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศ หรือใช้แบบจำลองคณิตศาสตร์เพื่อคาดการณ์ว่ามลพิษจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในอนาคต โดยใช้ข้อมูลการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างระดับมลพิษและสุขภาพ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลอัตราการเจ็บป่วยและมลพิษในพื้นที่ วิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากมลพิษในอนาคต โดยพิจารณาปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจมีผลต่อสุขภาพ สรุปผลการประเมินในรูปแบบรายงานที่เข้าใจง่าย และเสนอแนะแนวทางการจัดการเพื่อบรรเทาผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์เป็นเครื่องมือประเมินสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบ

๓. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน จะช่วยให้เกิดความร่วมมือและกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน โดยมีขั้นตอนและแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยค้นหาหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหา มลพิษทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เช่น สำนักงานสาธารณสุข องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชนและผู้แทนชุมชน โดยจัดตั้งกลุ่มทำงานร่วมหรือแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อให้เกิด การบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

๓.๒ การประชุมและการสื่อสาร โดยจัดประชุมเป็นประจำเพื่อหารือเกี่ยวกับปัญหามลพิษและการ ดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ มีข้อมูลที่ ถูกต้องและทันสมัย

๓.๓ สร้างองค์ความรู้ให้กับทุกภาคส่วน และการแลกเปลี่ยนข้อมูล แร่ข้อมูลวิจัย ข้อมูลทาง วิทยาศาสตร์ และข้อมูลการสำรวจที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การร่วมกันพัฒนานโยบาย ร่วมกันสร้างนโยบายหรือแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการมลพิษในพื้นที่

๓.๔ การวางแผนและการดำเนินงานร่วมกัน จัดทำแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายร่วมกัน เช่น การลด ระดับมลพิษในอากาศหรือการจัดการน้ำเสีย

๔. การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จัดประชุมเพื่อสื่อสารผลการประเมินให้แก่ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ประกอบการ หรือองค์การพัฒนาเอกชน หรือการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก หรือทวิตเตอร์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและผลการประเมินให้กับประชาชนในวงกว้าง สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วม การจัดทำ เอกสารประชาสัมพันธ์สร้างสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ หรือวิดีโอที่สรุปข้อมูลสำคัญในรูปแบบที่เข้าใจง่าย การเปิดรับความคิดเห็น สร้างช่องทางให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการ ประเมินและมาตรการที่แนะนำ

การนำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนไปใช้กำหนด แนวทางการดำเนินงาน หรือจัดทำแผนงาน/โครงการ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงตอบสนองต่อเป้าประสงค์ของแผนฯ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน โดยยึดหลักการบูรณาการแบบพื้นที่ การกิจและการมีส่วนร่วม (AFP: Area Function-Participation) โดยมีกลไกการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลสำเร็จ และ ประเด็นสำคัญในระดับพื้นที่ซึ่งควรดำเนินการเร่งด่วน (Flagship Projects) ดังนี้

๕. กลไกในการขับเคลื่อนและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

๕.๑ นำเสนอแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนให้ได้รับความ เห็นชอบจากผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ เพื่อนำแผนเข้าไปเชื่อมโยงกับหน่วยงาน ระดับนโยบาย หรือ ส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

๕.๒ สื่อสารและถ่ายทอดสาระสำคัญของแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษ เชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ทั้งหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยงานปฏิบัติ ในการสนับสนุนแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนเหนืออย่างบูรณาการ ให้มีความพร้อมและมีส่วนร่วมในการแปลงแผนไปสู่การ ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้พื้นที่เป็นเป้าหมาย (Avea Approach)

๕.๓ ทบทวนและปรับปรุงแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้แผนมีความยืดหยุ่นและสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับได้ตามสถานการณ์และความ เหมาะสมทางนโยบาย

๕.๖ ผลักดันการใช้งบประมาณในลักษณะการบูรณาการ เป็นกลไกผลักดันการดำเนินงานจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

๕.๗ เชื่อมโยงและบูรณาการแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนเข้าสู่การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด รวมถึงแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และแผนในระดับท้องถิ่น ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม แต่ต้องมีความสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพปัญหาที่แตกต่างกันแต่ละพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของประชาชน

๕.๘ ให้เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นผู้ประสานงานกับภาคประชาชน ชุมชน ภาคเอกชน และเครือข่ายประชาชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานในเชิงพื้นที่

๖. การติดตามผลและการประเมินความสำเร็จ

การติดตามผลและการประเมินความสำเร็จเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการมลพิษและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบว่ามาตรการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น มีประสิทธิภาพเพียงใด และมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไรในสภาพแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ซึ่งการกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการวัดผลสำเร็จ เช่น การลดระดับมลพิษในอากาศหรือการเพิ่มคุณภาพน้ำ การเก็บข้อมูลติดตามผลในระยะยาว เช่น การติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศหรือน้ำในพื้นที่ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ การตรวจสอบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในระดับมลพิษหรือสุขภาพของประชาชนเกิดขึ้นหรือไม่ และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ การสรุปผลการติดตามในรูปแบบรายงานที่ชัดเจน โดยมีการนำเสนอข้อมูลที่สำคัญและการวิเคราะห์ที่เข้าใจง่าย การเผยแพร่ผลการติดตามให้แก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ใช้ข้อมูลจากการติดตามผลมาปรับปรุงหรือพัฒนามาตรการการจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับมาตรการที่ดำเนินการไปแล้วและแนวทางในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลในภาพรวมดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยป้องกันการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม สามารถใช้เป็นกลไกในการวางกลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงานและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เสนอผลงานจึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพื่อเข้าใจปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น รวมถึงแหล่งกำเนิดมลพิษ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อมในเชิงพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง

๒) ควรมีการกำหนดมาตรการ แนวทาง และเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถวัดผลได้ เช่น เป้าหมายการลดระดับมลพิษในบรรยากาศ หรือให้คุณภาพน้ำดีขึ้นในกรอบเวลาที่กำหนด และการกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการติดตามประเมินผลอย่างชัดเจน

๓) การจัดทำแผนควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผน ตั้งแต่แรกเริ่มจนจบกระบวนการ เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน และสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่

๔) มีระบบการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันต่อสถานการณ์

๕) การสื่อสารข้อมูลที่ชัดเจนและโปร่งใสเกี่ยวกับแผนและผลการดำเนินงาน จะช่วยสร้างความเชื่อมั่น และการสนับสนุนจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

องค์กร

๑) แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) สามารถนำมาใช้ในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องตามพันธกิจของกรมควบคุมมลพิษ

๒) สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) สามารถจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษในระดับพื้นที่ ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อป้องกันและแก้ไขคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษที่สอดคล้องตามสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี และมีความเชื่อมโยงกับแผนในระดับต่างๆ ที่ครอบคลุมทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สามารถตอบโจทย์ของความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๓) หน่วยงานในระดับจังหวัด สามารถนำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษในระดับพื้นที่ ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ไปพิจารณาประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่

สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน/ประชาชน ในการบริหารจัดการด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

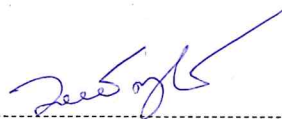
เชิงปริมาณ

สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๒ (อุบลราชธานี) มีแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษเชิงพื้นที่ ที่มีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SEA) เพื่อให้เกิดความยั่งยืน จำนวน ๑ แผน

เชิงคุณภาพ

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการมลพิษในระดับพื้นที่รับผิดชอบ ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถนำไปใช้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น

ลงชื่อ

(นางวิลาสินี นนทศุลา)

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่ ๓๐ / ตุลาคม / ๒๕๖๓